

Notat vedr. foretræde for Folketingets kulturudvalg - Aarhus Symfoniorkester

Aarhus, 14. august 2023

Landsdelsorkestrene står over for udfordringer, som både går ud over kvaliteten af den klassiske musik i koncertsalene og gør det vanskeligt at møde danskerne, hvor de er. Hvis ambitionen om symfoniske koncerter af højeste kvalitet og borgernære koncerter med klassisk musik skal indfries, er der derfor behov for at nytænke symfoniorkestrets driftsmodel.

Udfordringerne kan dog løses med én og samme model. Vi kalder den for "Ensemble X". Modellen vil betyde mere og bedre klassisk musik – både i koncertsalene og ude i landet.

Ensemble X

Aarhus Symfoniorkester ønsker at gennemføre et 3-årigt pilotprojekt *Ensemble X* til en samlet pris på 6.615.000 kr. årligt. (Se vedlagt budget).

Aarhus Symfoniorkester **anmoder om statsstøtte på 4.200.000 kr. årligt over tre år** til gennemførelse af pilotprojektet.

Ensemble X er et selvstændigt ensemble bestående af 10-12 musikere, som grundlæggende løser to opgaver:

1. Spiller opsøgende koncerter i hele regionen.
2. Supplerer symfoniorkesteret i repertoire, hvor der er behov for en udvidelse af besætningen.

Flere, bedre og billigere opsøgende koncerter i hele regionen

Hovedparten af vores outreach-arbejde består af mindre grupper fra symfoniorkesteret, som besøger skoler, folkehuse, plejehjem og lignende.

Den model er fordyrende og kompliceret at administrere. Det skyldes, at musikerne har krav på tillæg, når de optræder i mindre grupper eller i sammenhænge, hvor de skal formidle. Samtidig er orkestermusikere ikke uddannet eller ansat til at skulle formidle. Vi ser et voksende behov for en professionaliseret tilgang til formidling, især til børn og unge.

Musikerne i *Ensemble X* vil være ansat på baggrund af deres formidlingskompetencer og have til opgave at lave opsøgende koncerter. Det vil gøre landsdelsorkestrene i stand til at lave flere, bedre og billigere koncerter på kulturhuse, skoler og plejehjem og dermed sikre en langt større udbredelse af klassisk musik i de mindre kommuner, hvor den reelt ikke er til stede i dag.

Supplering af symfoniorkesters besætning og Rekrutteringsproblemer

Over en længere årrække er landsdelsorkestrene skrumpet så meget i størrelse, at vi er blevet for små til at spille størstedelen af vores kernerepertoire, da hovedparten af kernerepertoiret fra de sidste 150 år er skrevet til større bemandinger. Når vi programsætter disse værker, løber vi ind i markante ekstraudgifter til midlertidige ansættelser af instrumentalister, de såkaldte 'partiturbestemte assistenter'.

Landsdelsorkestrene uden for hovedstaden har generelt fået sværere og sværere ved at rekruttere kvalificerede assistenter i nærområderne og må derfor ofte hente dem langt væk fra. Det er fordyrende i forhold til transport, ophold og administration.

Det er ofte bestemte typer musikere, man må hyre ind som partiturbestemte assistenter: eksempelvis harpe, klaver, slagtøj og fagot. Disse instrumenter er ofte en del af et symfoniorkesters kernerepertoire, men ikke i nær samme omfang som for eksempel cello og violin. Derfor er det dyrt for symfoniorkestre at fastansætte disse, i den nuværende model.

Den udfordring leverer *Ensemble X* også en løsning på. *Ensemble X* gør det muligt at genoprette de faste stillinger, der er behov for. (Det varierer fra orkester til orkester, hvilke instrumenter der specifikt er behov for). Disse vil så kunne fordele deres arbejde mellem de borgernære koncerter med formidlingsopgaver samt opgaver i symfoniorkesteret, når repertoireet kræver det.

Med udsigt til fastansættelse og helårsbeskæftigelse, kan vi langt bedre og billigere tiltrække den kvalificerede arbejdskraft, som vi har tiltagende svært ved at finde lokalt.

Kulturudvalget kan skabe grundlaget for fremtidens symfoniorkester

Hvis pilotprojektet *Ensemble X* får den ønskede og forventede effekt, vil den kunne bredes ud til resten af landets symfoniorkestre og danne præcedens for, hvordan man i fremtiden organiserer symfoniorkestre i både ind- og udland.

Ensemble X har allerede været i dialog med de vigtigste samarbejdspartnere, som bakker op om idéen og ønsker at indgå i den videre dialog; Dansk Musiker Forbund, Danske Ensembler, Orkestre og Operainstitutioner (DEOO), samt Det Kongelige Danske Musikkonservatorium.

Hvis Kulturudvalget ønsker det, har I med *Ensemble X* således muligheden for at lægge grundstenen til fremtidens symfoniorkester. En fremtid, der vil byde på større symfoniske oplevelser i landets koncertsale og mere og bedre klassisk musik for flere i hele landet.

Venlig hilsen

Jesper Nordin,
Musikchef Aarhus Symfoniorkester
jelsn@aarhus.dk / Tlf. 41 87 47 46